
Prof. zw. dr hab. Ziemowit Jacek
Pietraś : 7 lipca 1943 r. 12 listopada
2004 r.

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 12, 7-10

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Prof. zw. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś

7 lipca 1943 r. - 12 listopada 2004 r.

In memoriam

Dzień 12 listopada 2004 r. był dla nas wielkim, tragicznym zaskoczeniem i na zawsze go zapamiętamy. Tego dnia odszedł od nas niespodziewanie Profesor Ziemowit Jacek Pietraś - twórca „lubelskiej szkoły stosunków międzynarodowych”, dziekan Wydziału Politologii UMCS.

Profesor Pietraś od początku swojej kariery akademickiej związany był z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. Rozpoczął od studiów na Wydziale Prawa UMCS, które ukończył w 1966 roku, broniąc pracę na temat prawa kosmicznego. Na tymże wydziale w roku 1971 uzyskał stopień doktora za rozprawę o prawnych aspektach wojen domowych, a w 1978 roku doktora habilitowanego za pracę z zakresu prawa dyplomatycznego. Tytuł naukowy profesora nauk prawnych uzyskał w 1991 roku.

Profesor Ziemowit Pietraś był autorem ponad 200 publikacji naukowych. Pomimo prawniczych „korzeni” zajmował się przede wszystkim problematyką politologiczną i internacjologiczną. Publikacje Profesora pokazują wielokierunkowość jego zainteresowań. Do najbardziej znaczących należą *Dyplomatyczna misja specjalna jako instytucja prawa międzynarodowego* (1978), *Postawy teorii stosunków międzynarodowych* (1986), *Teoria decyzji politycznych* (1990), *Międzynarodowa rola Chin* (1990), *Sztuczna inteligencja w politologii: heurystyczne modelowanie procesów adaptacji politycznej* (1990), *Teoria gier jako sposób analizy procesów podejmowania decyzji politycznych* (1997) oraz *Decydowanie polityczne* (1998, 2000). Nieukończona pozostała oryginalna w swoim ujęciu

książka pod roboczym tytułem *Europejskie prawo wspólnotowe dla politologów*. Współredagował ponadto ważne prace zbiorowe, takie jak: *International Ecological Security* (1991), *Transnational Future of Europe* (1992) oraz *The Future of East-Central Europe*. Prace te stanowią istotny wkład w rozwój politologii i nauki o stosunkach międzynarodowych w Polsce. Szczególną zasługą Profesora jest rozwinięcie politologicznej analizy decyzyjnej, teorii wyznaczników polityki zagranicznej, teorii adaptacji politycznej oraz aplikowanie teorii gier do badania procesów politycznych. Jego książki stały się podręcznikami dla pokoleń studentów.

Za swoją pracę naukową Profesor Pietraś był wielokrotnie nagradzany. Za monografię *Decydowanie polityczne* otrzymał Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej, a w 1999 r. Rada Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego przyznała mu swoją pierwszą w historii nagrodę naukową im. Profesora Franciszka Ryszki za „wybitny wkład w rozwój polskich nauk politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem teorii polityki i stosunków międzynarodowych”.

Był człowiekiem otwartym na świat. Wielokrotnie odwiedzał zagraniczne uniwersytety i placówki naukowe, bądź jako visiting professor (USA), bądź zbierając materiały do swoich publikacji (USA, Francja, Wielka Brytania, Belgia), między innymi jako stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej w latach 1975-1976 studiując politologię oraz stosunki międzynarodowe w University of Minnesota.

Dowodem uznania poziomu naukowego i pozycji Profesora w środowisku były pełnione przez niego funkcje w organizacjach i stowarzyszeniach naukowych: Polskim Towarzystwie Nauk Politycznych (1985-1998), Radzie Edukacji Europejskiej (1996-1999), Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (1996-1999), Komitecie Nauk Politycznych PAN (1990-2002), International Law Association, Polish European Community Studies Association, European Political Science Network. Był także „polskim ambasadorem” w Europejskim Stowarzyszeniu dziekanów DEANS. Zasiadał w radach naukowych: Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie (od 1990 r.), Instytutu Studiów Strategicznych w Krakowie (od 1998 r.) oraz Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (od 2000 r.). Był także członkiem wielu kolegiów redakcyjnych czasopism naukowych, takich jak: „Stosunki Międzynarodowe”, „Polski Przegląd Dyplomatyczny”, „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej”, „Studia Politologiczne”. W latach 1991-1996 był redaktorem naczelnym „Polish Political Science Yearbook”. Pod jego redakcją ukazały się cztery tomy tego rocznika. W latach 1986-1990 był zastępcą koordynatora pierwszego stopnia ogólnopolskiego politologicznego programu badawczego CPBP 11.4, w którym uczestniczyło około 200 badaczy z całego kraju.

Profesor Ziemowit Jacek Pietraś należał do grona twórców Wydziału Politologii, był z nim związany od początku jego istnienia, jeszcze jako Instytutu. Wielokrotnie pełnił funkcje dyrektora Instytutu i dziekana Wydziału. Ostatniej kadencji (2002-2005) nie zdołał dokończyć. W 1993 r. został wybrany na stanowisko prorektora UMCS i po śmierci profesora Eugeniusza Gąsiora krótko pełnił funkcję Rektora UMCS.

Politologia i stosunki międzynarodowe na UMCS kojarzyły się w Polsce jednoznacznie z osobą Profesora Pietrasia. Dzięki niemu Lublin stał się jednym z bardziej znaczących ośrodków studiów międzynarodowych w Polsce. Środowisko politologów zapamięta go jako recenzenta i krytyka prac naukowych, autora opinii wielu przewodów profesorskich i tytułów honorowych. Szczególnie dużo serca i energii włożył w stworzenie i kierowanie Zakładem Stosunków Międzynarodowych. Tworzył atmosferę sprzyjającą rozwojowi karier naukowych współpracowników. Wychował dużą grupę doktorów habilitowanych, doktorów i pokolenia magistrów. W latach 1996-1999 koordynował uczestnictwo swojego zespołu w programie TEMPUS, współpracując z sześcioma wydziałami nauk politycznych z Europy Zachodniej.

Profesor Ziemowit Jacek Pietraś utrzymywał stosunki z praktyką życia politycznego. Był autorem ekspertyz dla polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, uczestniczył w pracach grupy studyjnej „Stanislas”, funkcjonującej przy Departamencie Strategii i Planowania Polityki MSZ. W latach 1998-2002 był ekspertem Ministra Edukacji Narodowej do spraw politologii. Był człowiekiem niezwykle medialnym. Nie odmawiał udziału w audycjach radiowych i programach telewizyjnych, prowadził debaty parlamentarne w Telewizji Lublin (1999-2001). Chętnie udzielał wywiadów prasowych.

Profesor Pietraś cieszył się olbrzymią popularnością i szacunkiem wśród studentów Wydziału Politologii. Prowadził autorskie wykłady z „Teorii polityki”, „Teorii stosunków międzynarodowych”, „Prawa wspólnotowego”, „Prawa międzynarodowego publicznego” oraz „Prawa dyplomatycznego”. Od 1997 roku był honorowym profesorem Jeana Monneta, realizując stały wykład na temat prawnych i politologicznych aspektów integracji europejskiej.

W uznaniu zasług Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia przyznano mu następujące odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi (1987), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1988) oraz Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1998).

Był naukowcem i człowiekiem otwartym na świat i ludzi, chętnie podejmującym nowe wyzwania, zarówno naukowe, jak i technologiczne. To Profesor należał do prekursorów i entuzjastów komputerów oraz sztucznej inteligencji jeszcze w latach osiemdziesiątych. Był naukowcem rzetelnym i błyskotliwym, potrafiącym celnie, czasami żartobliwie, puentować dyskusje naukowe.

Wielu z nas poznało go najpierw jako nauczyciela akademickiego, którego wykłady były dużym wyzwaniem i ucztą intelektualną. Później był opiekunem naszych karier naukowych, mentorem, merytorycznym doradcą, dziekanem i szefem, ale również po prostu Przyjacielem. Kolegą, z którym jeździliśmy na rajdy rowerowe, tańczyliśmy walca i rock-and-roll'a na słynnych „Balach Politologa”, gościliśmy u siebie w domach. Był człowiekiem życzliwym dla każdego i zawsze uśmiechniętym i takim Go zapamiętamy.

Cześć Jego Pamięci

Współpracownicy z Zakładu Stosunków Międzynarodowych

Lublin, grudzień 2004 r.